

populair

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA Z PODUJATÍ

„KVALITA OVZDUŠIA V KOŠICKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI“

16. 5. 2024 VÝCHODOSLOVENSKÉ MÚZEUM, KOŠICE

„KVALITA OVZDUŠIA V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI“

20. 5. 2024 ÚRAD ŽSK, ŽILINA

„KVALITA OVZDUŠIA V BANSKOBYSTRICKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI“

30. 5. 2024 ÚRAD BBSK, BANSKÁ BYSTRICA

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

Názov podujatia: Kvalita ovzdušia v Košickom samosprávnom kraji

Dátum a miesto konania: Košice, 16. 5. 2024

Názov podujatia: Kvalita ovzdušia v Žilinskom samosprávnom kraji

Dátum a miesto konania: Žilina, 20. 5. 2024

Názov podujatia: Kvalita ovzdušia v Banskobystrickom samosprávnom kraji

Dátum a miesto konania: Banská Bystrica, 30. 5. 2024

Regionálne workshopy venované kvalite ovzdušia v daných regiónoch, určené pre zástupcov samospráv, ktorí zohrávajú pri zlepšovaní kvality ovzdušia kľúčovú úlohu.

Počet účastníkov: WS Košice (16. 5. 2024) – 25 účastníkov, WS Žilina (20. 5. 2023) – 25 účastníkov, WS Banská Bystrica (30. 5. 2024) – 25 účastníkov

Závery:

Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a ďalšími partnermi projektu LIFE IP Zlepšenie kvality ovzdušia, zorganizovali v máji tri regionálne workshopy zamerané na kvalitu ovzdušia pre zástupcov samospráv z Košického, Žilinského a Banskobystrického samosprávneho kraja.

Cieľom workshopov bolo poukázať na možnosti zlepšenia kvality ovzdušia v regióne KSK, ŽSK a BBSK, ktoré patria k regiónom s najvyšším počtom obcí so zhoršenou kvalitou ovzdušia, a vytvoriť priestor pre vzájomné zdieľanie skúseností so zavádzaním trvalých opatrení a aktivít v prospech čistého ovzdušia.

Po úvodnom privítaní zástupcom z projektového tímu LIFE, boli účastníci informovaní E. Hroncovou zo SHMÚ o aktuálnom stave kvality ovzdušia v danom regióne. Problémy pretrvávajú pri prekračovaní limitnej hodnoty na ochranu zdravia pre znečisťujúcu látku PM₁₀ a B(a)P. Znečistenie ovzdušia je zapríčinené najmä vykurovaním tuhým palivom v domácnostiach, v Košickom regióne sa na znečisťovaní spolupodieľa aj priemyselná činnosť – US Steel.

Kľúčom k úspechu je správne uplatňovanie legislatívnych požiadaviek na minimalizovanie emisií z malých zdrojov znečisťovania ovzdušia. J. Hrubá z MŽP SR informovala o aplikačnej praxi právnych predpisov na ochranu ovzdušia. V prezentácii boli ozrejmene postupy povoľovania malých zdrojov znečisťovania ovzdušia, ako aj náležitosti povolení, a taktiež riešenia v prípade identifikovania nesprávnej výšky komína pre dostatočný rozptyl emisií. Veľký priestor bol venovaný zodpovedaniu sporných otázok z praxe, ktoré boli zaslané zástupcami samospráv pred konaním workshopov.

Znečistenie ovzdušia vykurovaním v domácnostiach je celoslovenský problém. Tu je nesmierne dôležitá osвета zameraná na zvyšovanie povedomia obyvateľstva poukázaním na

možnosti, ako si zadovážiť teplo vo svojich domácnostiach, a zároveň neznižovať kvalitu ovzdušia. J. Paluchová zo SAŽP hovorila vo svojej prezentácii o projekte LIFE, ktorý sa práve zameriava na environmentálnu osvetu. Bol predstavený „[Osvetový balíček](#)“, ktorý má napômocť obciam prostredníctvom rôznych komunikačných produktov, dosiahnuť pozitívne zmeny na miestnej úrovni. Obce boli pozvané k aktívnej spolupráci, ktorej výsledkom bude zlepšenie nepriaznivého stavu ovzdušia v obciach. Zástupcovia samospráv môžu osloviť manažérov kvality ovzdušia, ktorí pôsobia v jednotlivých krajoch: <https://www.populair.sk/sk/manazeri-kvality-ovzdusia>.

Zástupca z Energia Real, Z. Miko, prezentoval riešenie do blízkej budúcnosti, ktoré bolo ocenené cenou Inovatívny čin roka 2019. Riešenie cielené do hĺbky, zamerané na zachytávanie energie unikajúcej z vnútorného prostredia – rekuperáciou tepla z odpadovej vody a zo vzduchu. Energie sa “nevyrábajú” spaľovaním paliva ale presúvajú sa medzi sebou. Táto technológia zásadným spôsobom znižuje energetickú a ekonomickú náročnosť budov, zvyšuje komfort užívateľov budov a v neposlednom rade výrazne znižuje množstvo vyprodukovaných emisií. Riešenie je vhodné pre bytové a polyfunkčné domy, hotely, nemocnice, školy či internáty.

Nedodržanie dostatočnej výšky komína a nesprávne umiestňovanie aj malých zdrojov vykurovania je často rozhodujúcim faktorom znečistenia ovzdušia v obciach. V. Carach vo svojej prezentácii na 3 príkladoch z praxe poukázal, že aj malý zdroj môže spôsobiť veľké problémy pre obyvateľstvo vo vzťahu ku kvalite ovzdušia, ak je nesprávne umiestnený. V niektorých prípadoch bola lokálna kvalita ovzdušia veľmi zhoršená, najmä z pohľadu koncentrácie PM₁₀, ktorá dosiahla hodnotu nad hranicou výstražného prahu, kedy sa vyhlasuje závažná smogová situácia.

Na WS v Žiline prezentoval zástupca obce Oravská Polhora, J. Kvasniak, aktívny prístup samosprávy k znižovaniu energetickej spotreby budov. Obec nie je plynofikovaná a s počtom 4 000 obyvateľov sa vedenie obce dlhodobo usiluje dosahovať vyšší štandard bývania aj zlepšiť kvalitu ovzdušia. Aktívne využívajú dostupné finančné mechanizmy a v niektorých verejných budovách sa im podarilo zrekonštruovať existujúce kotolne na tuhé palivo (pôvodné) na kotle na biomasu, znížiť energetickú náročnosť zateplením plášťa a výmenou dverí a okien. Oplatila sa tiež investícia do tepelných čerpadiel. V pláne sú ďalšie projekty na obnovu Európskeho gajdošského centra, bytového domu s 30 bytovými jednotkami a dvoch Základných škôl. Vedenie obce sa snaží pozitívne vplývať aj na obyvateľov, aby vo vlastnom záujme znižovali energetickú spotrebu svojich domácností. Novostavby v obci na ohrev vody a vykurovanie využívajú tepelné čerpadlá.

Pre dosiahnutie zlepšenia kvality ovzdušia je nevyhnutné zabezpečiť dostatok zdrojov na financovanie vhodných opatrení. Účastníci workshopov boli oboznámení J. Čaplovou, resp. J. Pekárom z MŽP SR s [potenciálnymi finančnými mechanizmami](#), ktoré by mohli byť využité pri uplatňovaní opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia.

Spracovali: Slávka Štroffeková, Radoslav Virgovič, Jana Paluchová, SAŽP

Fotodokumentácia:

